

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 269/09-36

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. októbra 2009 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošikovej a zo sudcov Jána Lubyho a Ladislava Orosza o sťažnosti J. M. a I. M., obaja bytom W., zastúpených advokátom JUDr. M. V., B., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 102/01, za účasti Okresného súdu Dunajská Streda, takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. M. a I. M. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 102/01 porušené neboli.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2009 doručená sťažnosť J. M. a I. M., obaja bytom W., (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. M. M., B. (od 2. septembra 2009 zastúpených JUDr. M. V., B.), vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 102/01 o zaplatenie sumy 90 000 Sk s príslušenstvom.

Sťažovatelia vo svojej sťažnosti okrem iného uviedli:

«Konanie v predmetnej veci sa začalo podaním návrhu zo dňa 14. 08. 2001, o zaplatenie 90.000,-Sk na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp. zn. 4 C 102/01, na základe návrhu navrhovateľov, v 1. rade J. M., bytom M., v 2. rade, I. M., bytom M., proti odporcom Š. V., bytom Š. a A. V., bytom Š..

Sťažovatelia sú bezpodielovými spoluvlastníkmi domovej nehnuteľnosti vedenej na LV č. 1453 v kat. úz. ., parcela č 25 dom s č.854 zastavaná plocha a nádvorie 461 m2, parcela č. 26 záhrada 246 m2.

Žalobca v 1. a 2. rade podali dňa 27. 09. 2001 na Okresný súd v Dunajskej Strede odpor proti platobnému rozkazu. Okresný súd uznesením zo dňa 08. 04. 2002 rozhodol o prerušení konania až do právoplatného ukončenia veci 4 C 204/96 o vyslovenie neplatnosti prevodu majetku štátu. Prerušenie odôvodnil tým, že na vydaný platobný rozkaz zo dňa 04. 09. 2001 odporcovia v 1. rade a v 2. rade dňa 28. 09. 2001 podali odpor. Opodstatnenosť podaného návrhu o zaplatenie nájomného, súd podmieňuje s výsledkom konania v spore 4 C 204/96, kde súd určil neplatnosť prevodu odporcami prenajatej a užívanej nehnuteľnosti.

Po podaní sťažnosti na prietahy v konaní predsedníčke Okresného súdu v Dunajskej Strede zo dňa 17. 05. 2003, predsedníčka okresného súdu JUDr. A. M. nám oznámila, že naša sťažnosť na prietahy v konaní je neopodstatnená.

Súd opodstatnenosť podaného návrhu podmieňuje s výsledkom konania v spore 4 C 204/96, kde má súd určiť neplatnosť prevodu odporkyňou užíwanej nehnuteľnosti.

To, že súd rozhodol o prerušení konania bez toho, aby nariadil pojednávanie, na ktorom by žalobcovi poskytol možnosť podieľať sa zákonom ustanoveným spôsobom na dokazovaní, či je návrh žalovaných opodstatnený v spojitosti na právne relevantné zákonné ustanovenia a aby sťažovateľ mal možnosť sa k veci vyjadriť, nielenže evidentne porušil právo žalobcov na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a podľa Čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale týmto spôsobil aj zbytočné prietahy v konaní.

Ustanovenie § 109 ods. 2 písm. c) OSP sa musí vykladať a uplatňovať v súlade s Ústavou SR (Čl. 152 ods. 4). Zo žiadneho ustanovenia Ústavy SR nemožno vyvodit', že prerušením konania jeho účastník stráca právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Všeobecný súd sa pri uplatňovaní procesného postupu podľa ustanovenia § 109 ods. 2 písm. c) OSP preto musí spravovať aj požiadavkou, ktorá je zakotvená v tomto článku Ústavy SR a ktorá ukladá povinnosť prijať príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie napadnutých vecí bez zbytočných prietahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote. (US 21/2000 sp. zn. I. ÚS 41/2000).

Súd opodstatnenosť podaného návrhu podmieňuje s výsledkom konania v spore 4 C 204/96, kde má súd určiť neplatnosť prevodu odporkyňou užíwanej nehnuteľnosti.

Súd svojim rozhodnutím neprípustne zasiahol do sťažovateľovho vlastníctva a zabránil tým využívaniu jeho plodov a úžitkov.

„... Z uvedeného vyplýva, že odo dňa 14. 08. 2001, t. j. odo dňa podania žalobného návrhu, príslušný súd nevyniesol meritórne rozhodnutie. Týmto konaním Okresný súd v Dunajskej Strede podľa sťažovateľov porušil aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podľa ktorého: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nestranným a nezávislým súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch“. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva vyslovil zásadu podľa ktorej: „Od štátu sa vyžaduje, aby jeho orgány s právomocou a príslušnosťou o veci rozhodnúť, postupovali

s náležitou usilovnosťou a vec rýchlo vybavili“ (Eckle case, séria A, 1982, č. 51, s. 39.). Taktiež podľa čl. 48 ods. 2 ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov“. Taktiež podľa čl. 38 ods. 2 listiny „Každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov.

Zo súdneho spisu, sp. zn. 4C 102/01 podľa sťažovateľov nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvaní nepriaznivého a nežiaduceho stavu v dĺžke celého konania v danej veci vedeného pred Okresným súdom v Dunajskej Strede majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohto súdu, tak ako boli uvedené vyššie, čo viedlo k zbytočným prietahom v konaní.

Domnievame sa, že postup Okresného súdu Dunajská Streda v konaní vedenom pod sp. zn: 4C 102/01 nemožno hodnotiť ako rešpektovanie citovaného článku ústavy a dohovoru. Naopak, na základe uvedeného namietame, že Okresný súd Dunajská Streda v konaní vo veci sp. zn. 4C 102/01 svojím postupom porušil naše základné právo na prerokovanie našej veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie našej záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovatelia sa domáhajú v zmysle čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky primeraného finančného zadostučinenia.

Samotné konanie, ktoré bez meritórneho rozhodnutia súdu prvého stupňa trvá tak dlho, je možné podľa názoru ústavného súdu už len na základe tejto skutočnosti (keďže sa nejedná o právne a ani fakticky zložitú vec) považovať za nezlučiteľné s ustanovením v čl. 48 ods. 2 ústavy. Táto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutých osôb do tej miery, že sa ich právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (napr. I. ÚS 66/03).»

Sťažovatelia na základe týchto skutočností žiadajú, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Slovenská republika, zastúpená Okresným súdom v Dunajskej Strede v konám o zaplatenie 90.000,- Sk, č. k. 4C 102/01 porušila právo J. M., nar. ... , bytom W. a I. M., nar. 26. 01. 1965, W., upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje, aby Okresný súd v Dunajskej Strede konal vo veci vedenej na Okresnom súde v Dunajskej Strede pod sp. zn. 4C 102/01 bez prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi J. M., nar. 3.3.1949, bytom W., finančné zadostučinenie vo výške 8.000,- EUR (slovom: osemtisíc eur) a sťažovateľke I. M., nar. 26.01.1965, bytom W., finančné zadostučinenie vo výške 8.000,- EUR (slovom: osemtisíc eur), ktoré je Okresný súd v Dunajskej Strede povinný im vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd Dunajskej Strede je povinný nahradiť J. M. a I. M. do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia (v zmysle § 36 ods. 2 z. č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov) trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 414,06 EUR (v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb u dvoch sťažovateľov, za prevzatie, prípravu; vyhotovenie právneho podania, teda 105,42 EUR x 4 mínus 20 X podľa § 13 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytnutie právnych služieb v znení neskorších predpisov, 2x 6,31 EUR a 19 % DPH, teda celkom 414,06 EUR na účet advokátskej kancelárie JUDr. M. M., vedený v Tatra banke č. ú. ....“

Podľa zistenia ústavného súdu rozhodnutie vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/96, kvôli ktorej okresný súd prerušil konanie vo veci sťažovateľov sp. zn. 4 C 102/01, s ktorou sa sťažovatelia obrátili na ústavný súd, nadobudlo právoplatnosť 10. novembra 2008.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov na neverejnom zasadnutí senátu podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), a keďže nezistil dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, uznesením č. k. IV. ÚS 269/09-12 z 23. júla 2009 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 10. augusta 2009 predsedníčku okresného súdu a právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa vyjadrili k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a predsedníčku okresného súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadrila aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie,

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr/595/09, zo 14. septembra 2009, doručenom ústavnému súdu 18. septembra 2009 okrem iného uviedla:

„... Návrh sťažovateľov J. M. a I. M. o zaplatenie 90. 000,- Sk na súd bol doručený 16. 08. 2001 a bol pridelený pod sp. zn. 4 C 102/2001 do oddelenia zákonnej sudkyne JUDr. M. K.. Zákonná sudkyňa dňa 04. 09. 2001 vo veci rozhodla platobným rozkazom, ktorý zástupcovi sťažovateľov bol doručený 11. 09. 2001. Odporcovia proti platobnému rozkazu podali odpor.

Dňa 08. 04. 2002 súd konanie prerušil. Uznesenie o prerušení konania bolo doručené právnemu zástupcovi navrhovateľov a odporcom. Odvolanie proti uzneseniu podané nebolo, preto dňom 09. 05. 2002 uznesenie nadobudlo právoplatnosť. Zákonná sudkyňa v tom čase konala vo veci sp. zn. 4 C 204/1996, preto mala vedomosti o priebehu konania 4 C 204/1996 a v spise 4 C 102/2001 dávala iba úpravy o založení na lehotu.

Sťažovatelia dňa 19. 09. 2003 podali návrh na vylúčenie zákonnej sudkyne, ktorý adresovali predsedníčke súdu. Keďže návrh na vylúčenie sudkyne podali účastníci konania, spis som ako predsedníčka predložila na rozhodnutie Krajskému súdu v Trnave. Nadriadený súd zaujal taký názor, že o vylúčení sudkyne som mala konať ja, ako predsedníčka súdu, preto pomocou elektronickej podateľne náhodným výberom vec bola pridelená do oddelenia sudkyne JUDr. M. J. (predtým JUDr. M. S.).

Sudkyňa JUDr. M. J. od pridelenia veci až do 01. decembra 2008 pravidelne sledovala priebeh konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/1996. Rozsudok vo veci sp. zn. 4 C 204/1996 dňom 10. 11. 2008 nadobudol právoplatnosť, preto sudkyňa dňa 4. 12. 2008 dala pokyn na zistenie adresy odporcov. Po dôjdení príslušných správ dňa 23. 02. 2009 bolo vydané uznesenie o ustanovení opatrovníka pre odporcov v 1. a 2. rade. Dňa 26. 03. 2009 bol určený termín pojednávania na 15. 05. 2009. Pojednávanie dňa 15. 05. 2009 bolo odročené na neurčito, pretože ustanovený opatrovník oznámil súdu adresy odporcov. Súd

dňa 25. 06. 2009 určil termín ďalšieho pojednávania na 11. 09. 2009. Medzičasom dňa 30. 06. 2009 bolo rozhodnuté o zrušení uznesenia, ktorým bolo konanie prerušené. Pojednávanie dňa 11. 09. 2009 sa uskutočnilo v neprítomnosti navrhovateľky v 2. rade a odporcu v 1. rade a bolo odročené za účelom zistenia adresy navrhnutej svedkyne, zadováženia rozvodového spisu odporcov a navrhovateľom bolo uložené predložiť návrh zmeny petitu tak ako na to poukázali v priebehu pojednávania.

Sťažovatelia J. M. a I. M. vo svojej sťažnosti namietajú, že súd prerušil konanie bez nariadenia pojednávania, čím porušil ich právo na spravodlivé súdne konanie a spôsobil prieťahy v konaní.

Som toho názoru, že súd rozhodnutím o prerušení konania neporušil právo sťažovateľov na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnutie o prerušení konania bolo riadne doručené právnomu zástupcovi sťažovateľov. Sťažovatelia mali právo prostredníctvom právneho zástupcu podať odvolanie proti rozhodnutiu. Toto neučinili, preto som toho názoru, že týmto postupom súdu minimálne až do právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 4 C 204/1996, súd vo veci 4 C 102/2001 prieťahy nespôsobil.

Rozsudok prvostupňového súdu, kvôli ktorému konanie bolo prerušené, sp. zn. 4 C 204/1996 v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave 24 Co 50/2008 právoplatnosť nadobudol dňa 10. 11. 2008. Prvostupňový súd vo veci 4 C 204/1996 vyslovil, že prevod majetku štátu na iné osoby na základe zmluvy o prevode nehnuteľností je neplatný. Krajský súd v Trnave rozsudkom zo dňa 08. 10. 2008 sp. zn. 24 Co 50/2008 pozmenil rozsudok prvostupňového súdu a návrh v celom rozsahu zamietol. Navrhovateľ SR zastúpená Okresnou prokuratúrou Dunajská Streda podal vo veci dovolanie. Spisový materiál 4 C 204/1996 od 13. 01. 2009 sa nachádza na Najvyššom súde SR.

Dovoľujem si pripomenúť, že v súčasnej dobe je na Okresnom súde Dunajská Streda vedených 20 začatých konaní v agende C, v ktorých sú účastníkmi konania sťažovatelia v prevažnej väčšine ako navrhovatelia. Aj odporcovia sú účastníkmi konaní aj v ďalších veciach, preto sudkyňa konajúca vo veci 4 C 102/2001 mala vedomosti o tom, že odporcovia sa zdržiavali na neznámom mieste, preto po 01. decembri 2008 postupovala tak, ako je to uvedené v spisovom materiáli.

V ďalšej veci sťažovateľov vedenej na tunajšom súde pod sp. zn. 10 C 118/2002 sťažovatelia žalujú odporcov Š. V. a jeho terajšiu manželku o vypratanie bytu. Aj v uvedenej

veci sťažovatelia podali ústavnú sťažnosť, ktorá je na Ústavnom súde SR vedená pod č. k. III. ÚS 151/09. Vyjadrenie na Ústavný súd SR som zaslala 10. 08. 2009. Vo svojom vyjadrení som poukázala na to, že sťažovatelia svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam si odvodzujú od zmlúv, ktorých platnosť sa rieši v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 204/1996. Toto konanie bolo právoplatne skončené až dňa 10. 11. 2008 a v súčasnej dobe je podané dovolanie, preto spisový materiál sa nachádza na Najvyššom súde SR. Aj v uvedenom vyjadrení som poukázala na to, že od konania vedeného pod sp. zn. 4 C 204/1996 sa odvíjajú ďalšie konania doteraz neskončené, ktorých predmetom je buď zaplatenie nájomného za byt, za pozemky alebo vypratanie nehnuteľnosti (celkom je 20 takých konaní).

Na záver si dovoľujem poukázať na to, že vo veci sťažovateľov sp. zn. 5 C 171/1996 proti odporcovi A. V. o vypratanie nehnuteľnosti a zákaze užívania nehnuteľnosti Ústavný súd SR pod číslom III. ÚS 47/09 vyslovil porušenie práva a sťažovateľom J. a I. M. priznal finančné zadosťučinenie po 3.000,- Eur a trovy právneho zastúpenia 414, 06 Eur. V podstate vo všetkých troch prípadoch ide o tie isté nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom riešenia konania pod sp. zn. 4 C 204/1996.“

Predsedička okresného súdu zároveň oznámila ústavnému súdu, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o predmetnej sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľov (od 2. septembra 2009 JUDr. M. V., B.) doplnil sťažnosť o ďalšie skutočnosti a dôvody, v ktorých sťažovatelia vidia porušenie svojich označených základných práv. Poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 197/02 týkajúce sa súvisiacej veci okresného súdu vedenej pod sp. zn. 4 C 204/1996.

Ďalšou skutočnosťou, na ktorú sťažovatelia poukázali, je to, že podľa nich nebola splnená podmienka obligatórneho prerušenia konania v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Ďalej nastolili otázku, či predmetné konanie bolo nesprávnou aplikáciou práva vôbec prerušené, a poukázali aj na to, že obe veci prerokovala tá istá sudkyňa.

Sťažovatelia poukazujú na judikatúru ústavného súdu, citujúc nález ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 13/04 z 2. júna 2004, v ktorom uvádza, že „*prerušenie konania samo osebe nemôže totiž ospravedlniť celkovú dĺžku jeho trvania v prípade, že existuje reálna hrozba, ktorá zakladá možnosť porušenia práva účastníka na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy*“. Upozorňujú aj na „*rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva... zo dňa 12. 11. 2002 v prípade M. vs. Slovenská republika (sťažnosť č. 39752/98) a majú za to, že ich situácia je podobná. ... V zmysle právneho názoru obsiahnutého v rozhodnutí... ak je konanie, kvôli ktorému je prerušené iné konanie, postihnuté zbytočnými prieťahmi, je nevyhnutné hodnotiť prerušené konanie taktiež ako porušujúce právo garantované v čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru. Na tento záver je potrebné prihliadať v tomto prípade o to viac, že dĺžka samotného konania tu už presiahla 8 rokov bez vyhlásenia meritórneho rozhodnutia.*“.

Sťažovatelia navrhli upraviť aj petit sťažnosti.

V ďalšom podaní doručenom ústavnému súdu 22. októbra 2009 sťažovatelia reagovali na zaslané stanovisko okresného súdu zo 14. septembra 2009 k ich prijatej sťažnosti. Uviedli, že uznesenie okresného súdu o prerušení konania stále trpí vadou, ktorá nebola odstránená, ako aj to, že „*v čase prerušenia konania 4 C 102/2001 zákonná sudkyňa mala vedomosti o predmete i o priebehu konania 4 C 204/1996, najmä po zrušujúcom uznesení Krajského súdu zo dňa 29. 05. 2001, nakoľko túto vec sama prejednávala*“, a zopakovali argumenty o relevantnej judikatúre ústavného súdu, ako aj o veci M. v. Slovenská republika. Ústavnému súdu tiež oznámili, že netrvajú na ústnom prerokovaní sťažnosti.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, ako aj práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho záležitosť prejedнала v primeranej lehote.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu i sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS/272/04)) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú

právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Predmetom konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 102/01 je rozhodovanie o návrhu sťažovateľov na zaplatenie nájomného v sume 90 000 Sk s príslušenstvom. Predmetná vec nie je fakticky ani právne zložitá, tvorí súčasť bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Rozhodnutie v tomto konaní okresného súdu však závisí od právoplatného ukončenia veci sp. zn. 4 C 204/96 o vyslovenie neplatnosti prevodu majetku štátu (rozsudok krajského súdu v spojitosti s rozsudkom okresného súdu v označenej veci nadobudol právoplatnosť 10. novembra 2008), kvôli ktorému bolo konanie pod sp. zn. 4 C 102/01 právoplatne prerušené od 9. mája 2002.

2. Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Zo sťažovateľov, ktorí sú v označenom konaní navrhovateľmi (navrhovateľ v 1. rade a navrhovateľka v 2. rade, sa na pojednávaní okresného súdu, ktoré bolo nariadené na 11. september 2009, nezúčastnila navrhovateľka v 2. rade), pojednávanie sa však uskutočnilo. Správanie sťažovateľov v označenom konaní okresného súdu zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho celkovú dĺžku.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie ich veci bez zbytočných podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu.

Konanie začalo doručením návrhu sťažovateľov okresnému súdu 16. augusta 2001. Okresný súd rozhodol vo veci sp. zn. 4 C 102/2001 platobným rozkazom 4. septembra 2001, ktorý bol doručený sťažovateľom 11. septembra 2001. Proti platobnému rozkazu

podali 28. septembra 2001 odporcovia odpor. Okresný súd konanie prerušil podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP uznesením č. k. 4 C 102/01-25 z 8. apríla 2002, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. mája 2002, až do právoplatného skončenia veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 4 C 204/1996. Konanie vedené pod sp. zn. 4 C 204/1996 bolo právoplatne skončené 10. novembra 2008 (návrh bol v celom rozsahu zamietnutý). Na súvis tohto konania s namietaným konaním vedeným pod sp. zn. 4 C 102/01, ako aj na nález ústavného súdu č. k. II. ÚS 197/02-60 zo 16. apríla 2003 poukázali aj sťažovatelia.

Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že v konaní vedenom pod sp. zn. II. ÚS 197/02 rozhodol nálezom zo 16. apríla 2003 o porušení základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 4 C 204/1996. Predmetom tohto konania bolo určenie neplatnosti prevodu majetku štátu, v ktorom bol navrhovateľom štát. Keďže v predmetnom konaní vedenom pred okresným súdom pod sp. zn. 4 C 102/01 ide o uplatnenie pohľadávky sťažovateľov v sume 90 000 Sk s príslušenstvom z titulu nezaplatenia nájomného zo strany odporcov sťažovateľom ako vlastníkov domovej nehnuteľnosti, je zrejmá súvislosť s konaním vedeným pod sp. zn. 4 C 204/1996; z tohto dôvodu okresný súd uznesením č. k. 4 C 102/01 25 z 8. apríla 2002 rozhodol o prerušení tohto konania podľa § 109 ods. 1 písm. b) OSP. Explicitnú spojitosť týchto konaní vyjadril okresný súd vo výroku uznesenia o prerušení konania z 8. apríla 2002.

K námietke sťažovateľov, ktorí poukázali, že podľa nich nebola splnená podmienka obligatórneho prerušenia konania v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ústavný súd uvádza, že sťažovatelia sami vo svojej sťažnosti uviedli vec vedenú pod sp. zn. 4 C 204/1996 ako vec, ktorá s konaním vedeným pod sp. zn. 4 C 102/01 súvisí.

K nesprávnej aplikácii práva, za ktorú považovali sťažovatelia aplikáciu iného zákonného dôvodu na prerušenie konania, ústavný súd uvádza, že v súlade so svojou doterajšou judikatúrou nie je opravnou ani ďalšou inštanciou v systéme všeobecných súdov a nehodnotí právne názory všeobecných súdov, pokiaľ sú ústavne akceptovateľné. V danom prípade išlo o právny názor ústavne akceptovateľný.

K námietke sťažovateľov, že v oboch veciach pojednávala tá istá sudkyňa, ústavný súd uvádza, že sťažovatelia mali možnosť podať námietku zaujatosti, ktorú však uplatnili až po tom, ako bolo konanie vedené pod sp. zn. 4 C 102/01 právoplatne prerušené (námietku zaujatosti doručili okresnému súdu až 18. septembra 2003).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemôže dôjsť vtedy, keď súd pojednávanie nenariadil vôbec buď v dôsledku toho, že konanie zastavil podľa § 43 ods. 2 OSP, alebo ho prerušil podľa § 109 OSP (napríklad I. ÚS 31/98).

Podľa § 111 ods. 1 OSP ak je konanie prerušené, nevykonávajú sa pojednávania a neplynú lehoty podľa tohto zákona. Ak sa v konaní pokračuje, začínajú lehoty plynúť znova.

Podľa § 111 ods. 2 OSP ak je konanie prerušené podľa § 109, súd urobí všetky potrebné opatrenia, aby sa odstránili prekážky, ktoré spôsobili prerušenie alebo pre ktoré prerušenie trvá. Len čo odpadne prekážka, pre ktorú sa konanie prerušilo, pokračuje súd i bez návrhu.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty účastníka konania (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nemožno dosiahnuť po právoplatnom prerušení konania, ku ktorému došlo v súlade so zákonom. Ústavný súd v tejto súvislosti v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (m. m. I. ÚS 162/03) konštatuje, že prerušenie konania podľa § 109 ods. 2 písm. b) OSP možno považovať za prekážku konania. Ak nedôjde k odpadnutiu prekážky prerušeného konania postupom predvídaným v Občianskom súdnom poriadku, nemôžu sa v prerušenom konaní vykonávať žiadne procesné úkony smerujúce k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníkov, a tým aj k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto nečinnosť všeobecného súdu v dôsledku existencie zákonnej prekážky jeho postupu neposudzuje ako zbytočné prietahy

v konaní (m. m. II. ÚS 3/03, I. ÚS 65/03, I. ÚS 214/06). Tak to bolo aj v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 102/01. Preto v danom prípade podľa názoru ústavného súdu nie sú akceptovateľné judikáty označené sťažovateľmi. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že týmto postupom okresný súd až do právoplatného rozhodnutia vo veci sp. zn. 4 C 204/1996 nespôsobil zbytočné prietahy v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C 102/2001.

Po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku okresného súdu v súvisiacom konaní sp. zn. 4 C 204/1996 o vyslovenie neplatnosti prevodu majetku štátu v spojitosti s rozsudkom Krajského súdu v Trnave č. k. 24 Co 50/2008-1176, t. j. po 10. novembri 2008, okresný súd ďalej konal plynulo, zisťoval adresy odporcov a uznesením č. k. 4 C 102/2001-85 z 23. februára 2009 im ustanovil opatrovníka. Po nariadení pojednávania na 15. máj 2009, ktoré bolo odročené, okresný súd uznesením č. k. 4 C 102/2001-96 z 30. júna 2009 zrušil označené uznesenie o ustanovení opatrovníka odporcom. Pojednávanie nariadené na 11. september 2009 okresný súd odročil pre účely vykonania ďalšieho dokazovania v predmetnej veci, ako aj z dôvodu predloženia zmeny petitu zo strany navrhovateľov.

Vychádzajúc z uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 102/01 nedošlo k zbytočným prietahom, a tým ani k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. októbra 2009